

Список літератури

1. Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом: навчальний посібник. К.: «Кондор», 2003. 296 с.
2. Мороз О. В., Міронова Ю. В., Грабовецький Б. Є., Ефективність праці у моделях розвитку підприємств. Вінниця: ВНТУ, 2013. 192 с.
3. Організація та оцінка персоналу. *Служба кадрів*. 1999. № 1 – 2.

УДК 65.012.8

Сабецька Т. І.

к. е. н., доцент кафедри гуманітарних і фундаментальних дисциплін,
Івано-Франківського навчально-наукового інституту менеджменту
Тернопільського національного економічного університету,

Симанишин А. П.

магістр групи МФЕБзі-11,
Івано-Франківського навчально-наукового інституту менеджменту
Тернопільського національного економічного університету

**ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА**

Сьогодні вітчизняні підприємства працюють і розвиваються в умовах політичної невизначеності, правової неоднозначності, динамічних змін в соціально-економічній сфері, нерозвиненої ринкової інфраструктури, дестабілізуючого впливу внутрішніх та зовнішніх загроз. Тому надзвичайно актуальним і своєчасним є формування дієвого механізму забезпечення економічної безпеки підприємства, здатного передбачити й запобігти виникненню кризових явищ, нейтралізувати імовірні ризики, а також вчасно виявити й усунути зовнішні загрози економічним інтересам підприємства.

Сьогодні проблематика формування та розвитку організаційно-економічного механізму забезпечення економічної безпеки підприємства є надзвичайно актуальною й перебуває в центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких Г. Ф. Азаренков, С. М. Сердечна [1], Н. О. Бабіна [2], Д. В. Обертан [3], В. П. Пономарьов, Т. В. Клименко, Є. М. Івашина, М. Л. Оніщенко і інші. Незважаючи на достатню кількість наукових праць з досліджуваної проблематики, актуальним все ж є поглиблення та розвиток концептуальних засад формування ефективного організаційно-економічного механізму забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах сучасного ринку.

Так, науковці Г. Ф. Азаренков і С. М. Сердечна вважають, що механізм забезпечення економічної безпеки функціонування підприємства є цілісною системою, що «складається з окремих, самостійних, але одночасно і взаємопов'язаних і взаємодіючих структурних елементів. До основних елементів механізму відноситься: форма організації виробництва, економічні або господарські зв'язки (ставлення), система стимулів, управління, планування, фінансування, оподаткування, ціноутворення» [1, с. 515].

Автор Д. В. Обертан під механізмом забезпечення економічної безпеки розуміє «поєднання мети, цілей, завдань, принципів, методів, функцій, засобів, що дозволяє діагностувати, прогнозувати і контролювати стан економічної безпеки для прийняття адаптивних рішень щодо розвитку підприємства» [3, с. 104]. На думку Н. О. Бабіної, «механізм забезпечення економічної безпеки підприємства розглядається як сукупність управлінських, економічних, організаційних, правових і мотиваційних способів гармонізації інтересів підприємства з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища, за допомогою чого з урахуванням особливостей діяльності підприємства забезпечується одержання прибутку, величина якого достатня для перебування підприємства в економічній безпеці» [2, с. 68].

Під організаційно-економічним механізмом економічної безпеки підприємства будемо розуміти сукупність економічних засобів, способів, методів та підходів, а також їх організаційну побудову, які дозволяють нівелювати негативний вплив зовнішніх та внутрішніх подразників на діяльність підприємства за рахунок своєчасного моніторингу і усунення загроз, забезпечують стійке зростання й конкурентоспроможність бізнесу, мобілізуючи його внутрішній потенціал і ринкові можливості.

У сучасному економічному просторі успішність бізнесу залежить від того, наскільки ефективно вдається попереджувати негативний вплив несприятливих факторів за всіма напрямками економічної безпеки. Відповідно й організаційно-економічний механізм забезпечення економічної безпеки підприємства повинен бути всеохоплюючим і містити такі складові (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика основних складових механізму забезпечення економічної безпеки підприємства

<i>Організаційно-інституційна складова</i>
Формування у рамках організаційної структури підприємства підрозділу (відділу) економічної безпеки або ж виокремлення сектора безпеки у межах діючого підрозділу, наприклад юридичного відділу (для малих підприємств – внесення у штатний розпис посади фахівця, відповідального за економічну безпеку)
<i>Нормативно-правова складова</i>
Надійний юридичний супровід бізнесу, грамотне формулювання і ґрунтовна перевірка усіх контрактів та договорів, які укладаються у процесі господарської діяльності підприємства
<i>Фінансово-економічна складова</i>
Охоплює систему заходів щодо підвищення ефективності господарської діяльності фірми, покращення її фінансового стану, зростання рівня продуктивності використання виробничих і трудових ресурсів, підвищення конкурентоспроможності продукції та підприємства, створення передумов для подальшого економічного розвитку підприємства
<i>Ринкова складова</i>
Постійний моніторинг економічної ситуації в країні та світі, вивчення ситуації на цільових ринках (динаміка попиту, зміна цінової політики, поява нових продуктів, застосування нецінових методів конкуренції), аналіз поведінки основних контрагентів підприємства (конкурентів, постачальників, споживачів) з метою завчасного планування власної стратегії поведінки в ринковому оточенні; своєчасне виявлення зовнішніх загроз і оперативне реагування на ринкові фактори
<i>Інформаційна складова</i>
Формування надійної системи інформаційної безпеки, яка охоплює систематизацію і збереження внутрішньокорпоративної інформації, створення дієвої системи захисту інформаційних каналів на підприємстві, обмеження доступу до інформаційних джерел, захист комерційної таємниці, запобігання поширенню неправдивої інформації
<i>Техніко-технологічна складова</i>
Підвищення техніко-технологічного рівня виробничих та управлінських процесів на підприємстві, запровадження інноваційного підходу до виробництва, покращення якості продукції, запровадження міжнародних стандартів якості продукції та процесів
<i>Адміністративно-силова складова</i>
Організація фізичного захисту підприємства від будь-яких протиправних зовнішніх посягань шляхом встановлення автоматизованих систем безпеки, системи відеонагляду, запровадження пропускового режиму, посилення охорони майна
<i>Соціально-психологічна складова</i>
Має на меті консолідацію і мотивацію персоналу організації на спільне виконання безпекових завдань, формування єдиного командного духу, відчуття спільності й колективізму, розробка системи правил поведінки і корпоративної етики

Слід зазначити, що організаційно-економічний механізм забезпечення економічної безпеки бізнесу вважатиметься ефективним та надійним за умов:

- стабільного розвитку підприємства, примноження його матеріальних цінностей, зростання виробничого потенціалу;
- підвищення рівня конкурентоспроможності продукції;
- постійного техніко-технологічного пошуку, застосування інноваційних технологій, ресурсів та продуктів у виробничій діяльності;
- збереженості комерційної таємниці та іншої конфіденційної інформації;
- збереженості ресурсів від нераціонального використання, надмірних розтрат і крадіжок;
- завчасного реагування на кризові ситуації і оперативної нейтралізації негативного впливу несприятливих для фірми чинників.

Проведене дослідження доводить, що організаційно-економічний механізм забезпечення економічної безпеки підприємства є надзвичайно складним економічним процесом, який формується із множини взаємопов'язаних елементів, факторів, принципів та складових. Їх раціональне й обґрунтоване поєднання дає змогу визначити правильний

напряв безпечного розвитку господарюючого суб'єкта з урахуванням особливостей його фінансово-економічного стану та незалежних зовнішніх обставин.

Формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічної безпеки підприємства є складним, комплексним, багатовимірним процесом, ефективність реалізації якого сприяє стійкому розвитку бізнес-суб'єктів, підвищує рівень захисту від різного роду загроз та небезпек.

Список літератури

1. Азаренков Г. Ф., Сердечна С. М. Формування аналітичного інструментарію забезпечення економічної безпеки стратегічного розвитку підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 5 (45). С. 508 – 517.
2. Бабіна Н. О. Управління економічною безпекою підприємства в умовах нестабільності. *Економіка і управління*. 2016. № 2. С. 67 – 72.
3. Обертан Д. В. Напрями удосконалення організаційно-економічного механізму формування економічної безпеки управління підприємств. *Наукові записки. Серія Економічні науки*. 2017. № 2 (55). С. 101 – 113.

УДК 330.1

Сливінський В. В.

студент 5 курсу,

Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова,

Старинець О. Г.

к. п. н., ст. викладач кафедри Е та ГН,

Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Важливість дослідження проблеми організаційно-методичного забезпечення розробки стратегії розвитку підприємства актуалізується у зв'язку з тенденціями сучасної економічної ситуації в Україні, які характеризуються високим динамізмом, активізацією структурних зрушень, загостренням конкурентної боротьби. Ці явища зумовлюють необхідність наукового пошуку нових механізмів і методів стратегічного управління, стрижнем якого є стратегія розвитку підприємства.

Поняття «стратегія» і її розуміння змінювалися поряд з ускладненням умов ведення бізнесу. Під стратегією розуміється сукупність засобів, за допомогою яких, підприємство прагне забезпечити досягнення своїх довгострокових цілей.

Стратегія розвитку являє собою правила, якими керується організація при прийнятті управлінських рішень. Разом з тим, стратегія розвитку підприємства, розглядається як загальний, всебічний, детальний комплексний план, який призначений для забезпечення здійснення місії і досягнення цілей підприємства.

Найбільш глибоко питання методів розробки стратегії підприємства вивчений вченими Гарвардської школи (М. Портер, Р. Хемел, К. Ендрюс, К. Прахалад), яка і зараз вважається лідером в даному напрямку.

При розробці стратегії розвитку необхідно дотримуватися належних критеріїв її формування, а саме: вибирати реальні стратегії, стратегія зобов'язана відповідати ресурсно-потенційним можливостям підприємства, стратегія повинна мати конкурентоспроможні переваги, стратегія повинна формуватися з урахуванням лідерства та зниження витрат підприємства, стратегія повинна бути спрямована на привабливу частку ринку на базі наявних конкурентних переваг і гарантувати стійкий вихід підприємства на ринок, стратегія повинна володіти інноваційністю, гарантувати стратегічний розвиток і зростання підприємства [2, с. 234].

На сьогоднішній день розробка стратегії розвитку підприємства базується, в основному, на виборі з кількох альтернативних варіантів стратегій. Слід звернути увагу на те, що кожен з варіантів складається на базі стандартних рішень для широко поширених ситуацій. Щоб сформувати успішну стратегію розвитку, підприємству необхідно точно знати склад і послідовність її розробки [1, с. 275].

Можна сказати, що формулювання стратегії (моделі дій) та її інструментарій виступають ядром управління і ознакою його якості. Розробка стратегії розвитку